

Bloem!

En dan word je wakker uit een boze droom en blijf je in een paradijs te leven. Da's fijn, zij het dat dromen bijna altijd uit een donkere lucht vallen. Wat wil het geval? Op de digitale deurmat ligt een dik rapport. Het beschrijft hoe het gaat met Nederland en de Nederlanders.

Het Sociaal Cultureel Planbureau schrijft: Bloem!¹ De kwaliteit van leven in Nederland is vooruitgegaan: mensen leven langer, zijn beter opgeleid, hebben vaker werk en meer te besteden. We bloeien als nooit tevoren, zo was te horen bij De Wereld Draaft Door.

En dan lees je nog een studie en dan zie je dat de ongelijkheid op mondiaal niveau richting recordniveau gaat². Weliswaar is de wereldeconomie gegroeid sinds 1980, maar die extra groei gaat vooral naar de rijkste 0,1% van de wereldbevolking. En dat gaat ten koste van de armen. De rijken worden rijker en de armen armer en zo gaat dat en iedereen weet het. Nederland lijkt er nog goed van af te komen. De ongelijkheid is niet zo groot als in de rest van de wereld. We zijn in de wereld zelfs koploper qua inkomensgelijkheid.

Je leest verder en ik zei het al: donkere lucht. We leven toch niet in een paradijs wat inkomensgelijkheid betreft. Daarvoor zijn de vermogens te ongelijk verdeeld. Maar ook de ongelijkheid van de inkomens neemt toe. Hoewel de lonen de laatste vijftien jaar amper zijn gestegen, gaan de hogere inkomens er het komend jaar op vooruit als gevolg van de

¹ Rapport SCP: De sociale staat van Nederland 2017

² World Inequality Report van 14 december 2017

aantrekkende economie³. De lagere inkomens en zeker de inkomens uit uitkeringen blijven daarbij ver achter. De bijstandsuitkeringen bijvoorbeeld werden en worden niet verhoogd en de koopkracht van hen die daarvan afhankelijk zijn neemt steeds verder af. Schulden vooral onder de armen nemen toe. Steeds meer kinderen leven in steeds grotere armoede.

Onze bloemrijke natie rijk? Ja, zeker op mondiaal niveau. Maar binnen ons land geldt dat zeker niet voor iedereen.

En wat me daarbij nog het meest stoort is dat we weer bij de 'onmaatschappelijkheidsbestrijding' van armen zijn. Ze zijn namelijk onaangepast, ze deugen niet, willen niet, kunnen niet, doen niks, zijn ziek zwak en misselijk en dus vervelend. We hebben het vooral over symptomen, niet over oorzaken. We wantrouwen de mensen die om hulp vragen, net als we dat in de jaren twintig van de vorige eeuw deden⁴. Wie voor een uitkering komt, wordt behandeld als aspirant-oplichter, een fraudeur in de dop. En voor wat hoort wat, dus verplicht vrijwilligerswerk. Betaal je je rekeningen niet, dan zal je wel niet deugen. Ben je werkloos, dan zal je het wel aan jezelf te danken hebben. Luilakken zijn het, non-valeurs. En soms vinden we het zielig dat mensen achterblijven. Dan maken we geld vrij voor nóg meer hulpverleners, of we komen met nóg een potje, nóg een plannetje, nóg een proefballonnetje, nóg een commissietje, nóg een ideetje. Het helpt allemaal niet, armoede blijft. Schulden lopen op, ook in morele zin. Het is op dat punt nog behoorlijk mis met Nederland. Vaak een kwestie van beeldvorming, een verkeerde houding, vooringenomenheid of stigmatiserende perceptie. Mensen zijn niet arm omdat ze niks kunnen, ze kunnen niks omdat ze arm zijn. Laat ze bloeien, 'ontarm' ze.

Bloemen bloeien ook volgend jaar. Graag zou ik willen dat de mooiste bloemen geplukt worden. Die staan meestal aan de rand van een ravijn en zijn dus moeilijk te oogsten. Het terugdringen van armoede in Nederland en vooral in de wereld zou zo'n mooie bloem kunnen zijn. Moeilijk te plukken, inderdaad, maar fijn om in een prachtig boeket te steken. Ik zie het als een taak voor iedereen om de inspanningen daarop te richten en tot sociale bloei te komen. Je wordt er mooier van. Ik bloem en ik bloem. We worden er kleurrijker van. Maak van 2018 een bloemrijk jaar.

Gijs van Elk
Voorzitter CRR

³ De Nederlandse economie groeit naar verwachting in 2018 met 3,3%. De groei van de lonen blijft daarbij achter. Bankiers zagen hun inkomen, ondanks de kredietcrisis hun toenemen. Met maar liefst 20% sinds 2000. Zie het CBS-rapport hierover van november 2017.

⁴ Boekentip voor onder de kerstboom: Wat nu, kleine man? Van Hans Fallada